

Kön till icke-brådskande mun- och tandvård

Välfärdsområdesstyrelse 25.03.2024 § 62
1800/06.00.00/2024

Beredare Svartsjö Sofia
Kangasmaa Hanna
Penttinen Erkki
Tilläggsuppgifter: telefonnummer: 050 518 1091, fornamn.efternamn@ovph.fi

Kostnader och tidtabell

I hela Österbottens välfärdsområde finns det sammanlagt **4 896** patienter som väntat i över 4 månader för att få en tid till icke-brådskande mun- och tandvård, vilket överskrider den gräns som fastställs i vårdgarantin. Antalet patienter som väntat i över 4 månader har ökat med 1 000 patienter om antalet jämförs med det läge som rådde i december 2023 och med 106 patienter om antalet jämförs med statistiken för februari 2024. Efterfrågan på mun- och tandvårdstjänsterna var störst i början av året.

Kön till icke-brådskande vård måste avkortas för att situationen gällande tillgången till mun- och tandvård ska fås under kontroll. Situationen kan förbättras på många olika sätt, men inget av dem räcker ensamt till att åtgärda läget.

Kön till icke-brådskande vård avkortas varje dag i vardagsarbetet med hjälp av egen personal. På vardagskvällar och veckoslut tyr man sig till ett lokalt avtal om köavkortning, vilket också används för att bistå köavkortningen. En del tandläkarvakanser är obesatta (15 %), varför man ständigt försöker rekrytera tandläkare, men det är svårt att få alla vakanser besatta, även om vakansunderlaget i sin helhet med tanke på patientmängden är otillräckligt.

Servicesedlar började användas inom mun- och tandvården 8/2023. Beträktat från ett helhetsperspektiv var det viktigt att ta i bruk servicesedlarna, eftersom det var ett sätt att styra patienterna till den privata sektorn. Men servicesedlarna kan ändå inte användas för att lägga ut helhetsvården av patienterna till privata serviceproducenter, eftersom samordningen av servicesedelverksamheten i ett dylikt läge skulle kräva rejält med resurser. Därutöver är det svårt att fastställa patienternas totala behov av vård eftersom olika serviceproducenter utgångsmässigt kan ha olika tankar i frågan.

Vid användning av servicesedlar ansvarar välfärdsområdet alltid för tillsynen, varför de servicepaket som används måste vara klart definierade. För närvarande använder man sig av ett servicesedelpaket för åtgärdande av tandsprickor, vilket är en tämligen välfungerande modell. I hela området beviljar man 260 dylika servicesedlar per månad (å 80 euro–135 euro). Inom ramen för detta servicesedelpaket kan man även slutföra rotfyllningen + laga tanden. Dylika sedlar för fortsatt behandling har beviljats i viss mån, men med tanke på verksamheten skulle det vara viktigt att man i fortsättningen kunde bevilja cirka 100 dylika sedlar per månad (å 180 euro–410 euro). Ju mer köpatienter man vårdar, desto längre varar vården, och desto längre måste varje patient vänta på en tid till fortsatt vård. Om den fortsatta vården styrs till den privata sektorn med hjälp av servicesedlar får man tid att vårda nya patienter som är i kö och kan således förkorta kön.

Underskottet i specialtandläkar-, tandläkar- och skötarresursen ersätts med hjälp av hyrd personal. År 2024 har man i tandläkarlinjen budgeterat 435 900 euro för hyrda tandläkare. Samtidigt som värdet på de avtal som redan ingåtts för i år uppgår till 519 260 euro (- 83 360 euro). År 2023 använde man 680 000 euro på att anlita hyrda tandläkare samt 54 500 euro på att anlita hyrda skötare. I och med att man inte lyckats rekrytera folk till de öppna vakanserna kan nya verksamhetsmodeller, såsom t.ex. Helahoito, inte tillgodogöras effektivt. Även i dylika fall måste man ty sig till hyrd personal. Dessutom borde man enligt vårdgarantilagen bli undersökt och få vård hos en specialtandläkare inom basservicen

inom tre månader. Det här lyckas inte överhuvudtaget i Österbottens välfärdsområde. Även underskottet på specialtandläkare åtgärdas med hjälp av hyrd personal.

På hösten 2023 avkortades vårdköerna med hjälp av modellen "färdig patient". På så sätt kunde man slutföra vården för ca 1 400 patienter i kö. Genomförandet av den här modellen hade genom konkurrensutsättning lagts ut till två olika företag som arbetade som team på välfärdsområdets kliniker. Priset för en "färdig patient" är cirka 320–350 euro. Modellen Färdig patient är för tillfället det effektivaste sättet att avkorta vårdköer. Patienterna blir inte kvar i kön, eftersom deras vård slutförs. Det är också lätt att följa upp effektiviteten hos modellen eftersom den verkställs i välfärdsområdets egna lokaler.

Sammanfattningsvis kan konstateras att vi i detta läge gällande kösituationen behöver flera sätt att bearbeta köerna för att i slutändan kunna nå balans i efterfrågan och produktion. Stärkande av servicesedelanvändning föreslås och en möjlighet att fortsätta den under hösten 2023 projektfinansierade köavkortningen enligt "Färdig patient" modellen.

Budgetuppgörandet för 2024 har varit starkt kopplat till framtids- och anpassningsprogrammets satsningar. Då många av de åtgärder som startats inom munhälsovården för att förbättra tillgängligheten har genomförts efter att framtids- och anpassningsprogrammet godkänts har det varit utmanande att förutse budgetbehov i sin helhet för 2024. Nya verksamhetsmodeller som servicesedel och "färdig patient"-modellen tog i bruk först under hösten.

Budgetmedel för servicesedlar, "färdig patient"-modellen och köptjänster för ersättande personal där det finns brist är i nuläget för låg/saknas, men behovet av dels omdisponering av medel och eventuell tilläggsbudget ses på som en helhet under våren. Styrelsens godkännande behövs för att kunna fortsätta med insatserna för att förkorta köerna, undvika att situationen förvärras och undvika straffavgift från Regionförvaltningsverket. Som presenteras i bilden nedan behövs tilläggsbudget på totalt 1,6 M€ uppdelat på köptjänster av personal 180.000+50.000 euro, servicesedel 345.000 + 175.00 euro samt "färdig patient"-köptjänst/köavkortning 850.000 euro.

Förslag till åtgärder och tidtabell:

Köp av tjänster	2024	2025	förklaring
Hyrd personal/ersättande av resurs som fattas	180 000 + 50 000	580 000 + 40 000	Hyrtandläkare/år + hyrskötare/år
Servicesedlar	345 000 + 175 000	345 000 + 175 000	Modellen för tandsprickor/år + utökning: rotbehandling färdig/halvt år
Köavkortning			
"färdig patient"	850 000	850 000	Köavkortning med modellen "färdig patient"

I denna redogörelse har inte listats alla åtgärder som genomförts inom munhälsovården i köavkortningshänseende, då dessa presenterades för styrelsen under hösten och utgör grunden för att stabil verksamhet ska kunna nås över tid. I detta nu är fokus på budgetuppföljning och tillräcklig finansiering för att fortsätta arbetet.

Välfärdsområdesdirektör Kinnunen Marina

föreslår, att styrelsen omfattar

- Lägesbilden

- Verksamhetsmetoderna för att arbeta bort köerna inom munhälsovården och ger

godkännande att man kan fortsätta enligt det uppskattade tilläggsbudgetbehovet och återkommer med budgetomdisponeringsförslag respektive eventuellt tilläggsbudgeteringsförslag innan sommaren 2024. Budgetbehovet innefattar:

- köptjänster personal (tandläkare+tandskötare) 180.000€ + 50.000€,
- servicesedel 345.000€ + 175.000€
- "färdig patient"-köptjänst/köavkortning 850.000€

- Detta beslut tas med i svaret till regionförvaltningsverket.

Beslut:

Förslaget godkändes.

Antecknades till protokollet att verksamhetsdirektör Sofia Svartsjö var närvarande vid sammanträdet för att ge information i ärendet.

Sammanträdet ajournerades för lunch kl. 11.30-12.05.

Distribution